

Nr 364.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående restitution av erlagd tull för en postföraren Jens Tangen från Norge tillhörig automobil; given Stockholms slott den 19 april 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att det för en postföraren Jens Tangen från Norge tillhörig automobil den 5 augusti 1916 hos gränsinspektionen i Medskogen under nr 15 erlagda tullbelopp, niohundra kronor, må till Tangen restitueras.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 april 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **EDÉN**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **HELLNER**,
Statsråden: **SCHOTTE**,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre **PALMSTIERNA**,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, yttrade härefter:
Jag anhåller att få anmäla uppkommen fråga rörande återbekommande av erlagd tull för en postföraren Jens Tangen från Norge tillhörig automobil, som gått i trafik mellan Norge och Sverige och därvid inom Sverige blivit begagnad för personbefordran.

Enligt § 4 r) i tulltaxeförordningen må tullfrihet åtnjutas för transportmateriel, som inkommer blott för tillfälligt bruk inom landet; och innehåller samma paragraf jämväl stadgande därom, att de särskilda kontrollföreskrifter och bestämmelser i övrigt, vilka må erfordras till förekommande av missbruk av den i berörda paragraf medgivna tullfrihet, utfärdas av Konungen. På grund av sistberörda stadgande har i kungörelse den 10 november 1911 föreskrivits, bland annat, att såsom

villkor för åtnjutande av tullfrihet för transportmateriel av annat slag än järnvägsvagnar skall gälla, att emottagaren vid utbekommande av sådan materiel skall i vederbörande tullhus deponera belöpande tullavgift eller annorledes ställa av vederbörande tullförvaltning godkänd säkerhet för dess gäldande i det fall att återutförseln icke äger rum inom tre månader efter införseln eller inom den längre tid, dock icke utöver ett år, generaltullstyrelsen i särskilt fall bestämmer.

Den 15 september 1916 har Kungl. Maj:t angående av Skillingmarks kommun sökt tullfrihet för en norsk automobil vid trafik över svenska gränsen förklarar, att jämlikt berörda § 4 r) i tulltaxeförordningen tullfrihet finge äga rum för automobil, som användes allenast för införsel till Sverige eller utförsel därifrån av gods eller personer; och blev tillika i det då föreliggande fallet bestämt, att den för vederbörande automobil belöpande tull skulle av tullförvaltningen uppdebiteras och behörigen uttagas, bland annat, i det fall att bilen blivit begagnad för befordran av gods eller personer i egentlig inrikes trafik inom Sverige. Enahanda påföljd, som nyss sagts, har sedermera även stadgats i ett Kungl. Maj:ts beslut den 24 november 1916 i anledning av liknande ansökning av Röros kommunala automobildrift beträffande automobiltrafik mellan orter i Norge och Sverige.

Sedermera har i kungörelse den 23 november 1917 meddelats allmänna föreskrifter beträffande automobil, som insatts i trafik för person- eller godsbefordran mellan Norge och Sverige; och har därvid föreskrivits, bland annat, att vederbörande tullpersonal skulle i möjligaste mån övervaka, att bilen icke begagnades för befordran av gods eller personer i egentlig inrikes trafik inom Sverige, samt att, därest anmälan skedde därom, att bilen blivit begagnad i sådan trafik, som nyss nämnts, generaltullstyrelsen ägde efter prövning av de särskilda omständigheterna i det föreliggande fallet meddela beslut, huruvida i anledning av vad som förekommit, rätten att utan tullavgifts erläggande förfoga över bilen skulle anses förverkad och tullavgiften för densamma uttagas.

Postföraren Jens Tangen inbekom den 5 juli 1916 en automobil från Norge. Mot ställande av säkerhet för belöpande tull för bilen disponerade Tangen densamma under någon tid för post-, person- och godsbefordran mellan Flisens järnvägsstation i Norge och Bograngens poststation i Sverige. På grund av automobilens användning för personbefordran här i landet blev av gränsinspektionen i Medskogen den 5 augusti 1916 under nr 15 tull för bilen debiterad med 900 kronor, vilket belopp jämväl av Tangen erlagts.

Över gränsinspektionens ifrågavarande debiteringsåtgärd besvarade sig Tangen hos Kungl. Maj:t, därvid Tangen anförde bland annat följande: Tangen hade på grund av erhållet meddelande därom att, därest automobilen under uppehållet i Sverige befordrade personer eller gods från ett ställe till ett annat, detta skulle föranleda utkrävande av tull för automobilen, ålagt automobilens förare att icke för annat ändamål med automobilen färdas här i landet än för befordran av personer eller gods till eller från Sverige. Därjämte hade, enligt Tangens försäkran, för den händelse föraren av automobilen använt densamma annorledes än sålunda varit avsett, detta skett utan samtycke av Tangen, som aldrig mottagit betalning i någon form för automobilens begagnande till otillåten körning inom Sverige. På grund härav anhöll Tangen, att omförmälda tullbelopp måtte till honom återställas.

Över berörda besvär avgav generaltullstyrelsen den 11 april 1917 infordrat utlåtande samt överlämnade därvid yttranden i ärendet från gränsinspektionen i Medskogen och tullkammaren i Karlstad.

Gränsinspektionen i Medskogen anförde i sitt yttrande bland annat följande.

Tangen, som vore bosatt i Norge, transporterade post mellan Flisens järnvägsstation i Norge och Bograngens poststation i Sverige. När väglaget det tillät, begagnade han sig därvid av automobil, och medtog då även passagerare och gods på regelbundna dagliga turer.

Vid det tillfälle, då Tangen ställde säkerhet för den på automobilen belöpande tull, erinrades såväl han som hans chaufför Johan Olsén om det för tullfrihet jämlikt § 4 r) i tulltaxeförordningen gällande villkor, att automobilen ej finge användas i yrkesmässig trafik i Sverige.

Tullbeloppet kronor 900 debiterades den 5 augusti 1916, sedan chauffören Olsén medgivit, att han under uppehåll i Sverige begagnat automobilen att inom landet från ort till annan befordra passagerare. Tullavgiften inbetaltes samma dag, och förklarade ägaren därvid, att han icke ägt kännedom om, givit sitt samtycke till eller emottagit någon ersättning för att automobilen sålunda använts. Den 9 december 1916 utfördes automobilen slutligt och under tullkontroll till Norge. Tiden för dess uppehåll i Sverige mellan varje utförseltillstånd hade aldrig överstigit tre månader.

Jens Tangen vore känd som en mycket trovärdig och rättskaffens man, och inspektionen ansåge hans uppgifter i ansökan fullt tillförlitliga. Han vore fattig, och hade måst sätta sig i skuld för att kunna erlagga tullavgift för automobilen. Utsikter, att han av sin svenska chaufför

Johan Olsén skulle kunna undfå gottgörelse för sina i tull erlagda 900 kronor, torde icke finnas.

Inspektionen ansåge sig därför böra tillstyrka, att det ifrågavarande tullbeloppet finge till Tangen återbetalas.

Tullkammaren i Karlstad vitsordar gränsinspektionens uppgift, att Tangen vore känd som en trovärdig och rättskaffens person. Den förlust, som drabbade Jens Tangen genom den svenska chaufförens Johan Olséns förvållande, kunde icke ersättas av denne senare, som alldeles saknade tillgångar, och inga utsikter syntes finnas att genom laga åtgärder utkräva ersättning för tullavgiften av de svenska resandena, som övertalat chauffören att använda bilen i otillåten trafik.

Under erinran om Kungl. Maj:ts i anledning av förenämnda av Skillingmarks kommun och Röros kommunala automobil drift gjorda framställningar den 15 september och den 24 november 1916 meddelade beslut, har generaltullstyrelsen vidare anfört, bland annat, följande.

Med gällande bestämmelser syntes den grundsats vara fastslagen, att eljest medgiven temporär tullfrihet för automobil, som inginge till riket, i allmänhet borde upphöra, därest bilen insattes i mer eller mindre tillfällig egentlig inrikes trafik mot betalning. Att så varit händelsen i nu förevarande fall, hade icke, såvitt handlingarna utvisade, blivit bestritt. Oaktat närmare villkor för åtnjutande av tullfrihet jämlikt § 4 r) tulltaxeförordningen av någon anledning icke, såsom skett i ovan anförda liknande fall, blivit beträffande sökandens automobil ifrågasatta och ehuru således särskilt uttryckligt förbud mot automobilens nyttjande i inrikes trafik icke kommit att av Kungl. Maj:t utfärdas, torde därför ändock den av gränsinspektionen i Medskogen vidtagna debiteringsåtgärden få anses icke obehörigen verkställd.

Regeringsrätten fann i ett den 14 juni 1917 givet utslag besvären ej föranleda annan åtgärd än att desamma skulle överlämnas till generaltullstyrelsen för prövning och avgörande.

Genom beslut den 17 oktober 1917 förklarade härefter generaltullstyrelsen, att styrelsen, enär gränsinspektionen i Medskogen rätteligen förfarit, då den debiterat tull för ifrågavarande automobil, samt vad klaganden anfört icke kunde föranleda befrielse för honom från tullavgiftens erläggande, funnit det framställda restitutionsyrkandet icke kunna bifallas.

Häri sökte Tangen ändring, med yrkande att den ifrågavarande debiteringsåtgärden måtte upphävas. Därest detta icke skulle kunna bifallas, anhöll Tangen, att Kungl. Maj:t av nåd måtte till honom restituera det för bilen erlagda tullbeloppet, 900 kronor.

Generaltullstyrelsen har med anledning härav den 4 januari 1918 avgivit infortrat utlåtande och därvid överlämnat ett av tullkammaren i Karlstad avgivet yttrande, däri anförts följande.

I förhållandet mellan Sverige och Norge syntes likställighetsprincipen i avseende på förmåner och skyldigheter för det ena landets undersåtar i det andra landet i första rummet böra tillämpas vid gränsbornas resor fram och tillbaka över gränsen. Tullkammaren kände icke ordalydelsen i den norska lagen rörande denna trafik och kunde således icke i detta avseende göra jämförelse mellan svensk och norsk lag, men tullkammaren visste, att norska lagen, såsom den tillämpades av norska tulltjänstemän, beredde åt svenska automobiler vid resor på norskt gränsområde betydligt större förmåner än vad norrmän åtnjöte vid sina resor på svenskt gränsområde. Som bevis härför ville tullkammaren framhålla följande exempel.

På samma vägsträcka Flisen—Bograngen, som trafikerades av Jens Tangens automobil, plögade även svenska biler fara fram och vore detta särskilt fallet med en i Bograngen hemmahörande automobil, som förmedlade en mycket livlig person- och godstrafik mellan Sverige och Norge. För denna automobils resor i Norge krävdes icke någon deposition av tull, ej heller avfordrades någon tull i Norge, därför att automobilen under sina resor mellan Bograngen och Flisen samtidigt upptog och befordrade resande i inrikes fart inom Norge. Antagligen förekomme det i norska lagen något uttryck liknande det i svenska lagen »som inkommer blott för tillfälligt bruk inom landet» och antagligen utgjorde just detta uttryck ett stöd för dylik inrikes trafik i Norge. Dessutom toge de norska statsmyndigheterna nog hänsyn till att många inom de norska och svenska gränsområdena levde under tryckta ekonomiska förhållanden och att dessa trakter lede av fullständig brist på snabba och billiga kommunikationer. Det skulle därför vara hårt, ifall staten, när någon tillfällig förbättring av kommunikationsmedel erbjöde sig, skulle lägga hinder för dess användning. Ännu mer skulle obilligheten härav träda fram, när det gällde en sjuk, som behövde en bekväm forsling från en plats till en annan inom det ena landets gränsområden.

Med hänsyn till vad tullkammaren således anført och då det dessutom vore ganska säkert, att Tangen vore oskyldig i sin chaufförs tilltag att befordra en resande i svensk inrikes fart samt då även något fog torde finnas för den av Tangen i en av honom till tullkammaren ingiven, tullkammarens yttrande bilagd skrift i ärendet uttalade åsikten att lydelsen i § 4 mom. r) tulltaxeförordningen »transportmateriel som inkommer blott för tillfälligt bruk inom landet» kunde

tillämpas på det ifrågavarande fallet, har tullkammaren hemställt att generaltullstyrelsen ville hos Kungl. Maj:t förordna den sökta tullrestitutionen.

För egen del har generaltullstyrelsen hänvisat till vad styrelsen anfört i sitt förberörda den 11 april 1917 avgivna utlåtande samt hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes finna vad Tangen anfört icke vara av beskaffenhet att föranleda ändring i generaltullstyrelsens beslut. Med erinran att genom ovanberörda kungörelse den 23 november 1917 blivit fastställda allmänt gällande villkor och bestämmelser för åtnjutande av tullfrihet för automobil, som insatts i trafik för person- eller godsbefordran mellan Norge och Sverige, har styrelsen vidkommande Tangens alternativt gjorda ansökning att av nåd beviljas ifrågakomna restitution anfört, att, därest Kungl. Maj:t — särskilt med hänsyn till de av sökanden lämnade och i åtskilliga delar av vederbörande lokala tullmyndigheter till riktigheten bestyrkta uppgifter om de närmare omständigheterna vid nyttjande i inrikes trafik av automobilen, vilken sedermera syntes hava under vederbörliga tullkontroller inom behörig tid återutförts ur riket — skulle finna gott befria sökanden från skyldighet att för densamma erlägga tullavgift, styrelsen torde komma att anbefallas att till Tangen restitutionsvis återbetala det för automobilen erlagda tullbeloppet.

Enligt finansdepartementet tillhandakommet protokollsutdrag för den 15 februari 1918 har regeringsrätten samma dag förehaft Tangens sistberörda besvär samt därvid ej funnit skäl att göra ändring i överklagade beslutet.

Vidkommande ansökningen har regeringsrätten hemställt, att Kungl. Maj:t måtte finna densamma icke kunna bifallas.

Såsom generaltullstyrelsen erinrat, funnos vid tiden för ifrågavarande tullbelopps utkrävande icke meddelade några allmänna bestämmelser, varigenom såsom villkor för tullfrihet för automobil, gående i trafik mellan Sverige och Norge, uttryckligen föreskrivits, att dylik automobil icke finge användas för inrikes trafik här i landet. Dylika allmänna bestämmelser hava utfärdats först genom ovanberörda kungörelse den 23 november 1917. Ej heller hava beträffande ifrågavarande av Tangen drivna automobiltrafik meddelats några särskilda föreskrifter, motsvarande de genom ovannämnda beslut den 15 september och 24 november 1916 givna bestämmelser.

Med avseende härå samt på grund av de av gränsinspektionen i Medskogen och tullkammaren i Karlstad i ärendet meddelade upp-

*Departements-
chefen.*

lysningar, synas mig billighetsskäl tala för ifrågavarande tullbelopps restituerande, utan hinder därav att tullen rätteligen debiterats och erlagts.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

att det för en postföraren Jens Tangen från Norge tillhörig automobil den 5 augusti 1916 hos gränsinspektionen i Medskogen under nr 15 erlagda tullbelopp, niohundra kronor, må till Tangen restitueras.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Stig Östergren.